

När regeringen presenterade tilläggsdirektiven till den utredning där bland annat frågan om anmälningsplikt ingår. Utredaren ska lämna förslag på hur lagstiftningen ska kunna ändras så att offentliganställda ska ges en lagstadgad skyldighet att rapportera personer som lever i Sverige utan tillstånd. Utredaren ska också undersöka vilka konsekvenser det skulle kunna få om inte denna skyldighet efterlevs. Sveriges Tandläkarförbunds ordförande Chaim Zlotnik berättar:

Vi är tillsammans med andra professionsförbund bekymrade över vad förslagen kan få för konsekvenser på kort och lång sikt. Göran Arrius, ordförande för Saco, skriver i dag i DN en artikel tillsammans med bland annat Ulrica Schenström, vd Fores, Carl Melin, doktor i statsvetenskap, Louise Bringselius, docent och lektor i organisation och ledning (företagsekonomi) samt Jesper Strömbäck, professor i journalistik och politisk kommunikation kring hur det nya förslaget riskerar att få stora konsekvenser för den tillit som det svenska samhällskontraktet vilar på. Tillitsbaserade system fungerar inte alltid felfritt men inte minst de system som tandvården verkar är uppbyggt på tillit och förslag som riskerar att rubba det måste hanteras varsamt och med djup analys.

Vi har inte hunnit sätta oss in i alla detaljer i tilläggsdirektivet. När det gäller de offentliganställda tandläkarna är det en fråga som Tjänstetandläkarna kommer att följa och analysera noga. Generellt kan vi säga att alla nya förväntningar som läggs på tandläkare måste komma med förutsättningar att utföra uppdraget. I det här fallet skulle förslaget innebära att det är straffbart att *inte* anmäla. Utan att ha hunnit göra en djupare analys av tilläggsdirektivet befarar vi att det skulle innebära många komplexa ställningstaganden som ställer stora krav på arbetsgivaren att ge stöd och förutsättningar för medarbetarna och enskilda behandlare att hantera oerhört svåra situationer. T.ex. anger 9 av 10 lärare att de vägrar ange elever som saknar uppehållstillstånd enligt tidningen Läraren. Lärarnas yrkesetiska råd slår fast att "civil olydnad blir enda rimliga utvägen". Stora frågor för samhället förväntas nu hanteras av yrkesgrupper som redan i dag har en tung börda på sina axlar.

Sveriges Tandläkarförbund är en partipolitisk obunden organisation med uppdrag att arbeta för tandläkarprofessionen. Vi har inte mandat att ta ställning för eller emot förslag som inte rör de frågor som förbundsmötet gett oss i uppdrag att driva. Förbundet har en fastställd policy som säger alla personer som vistas i Sverige bör erbjudas tandvård i samma omfattning och på lika villkor som det erbjuds bosatta personer och att lagstiftning ska vara enkel att tillämpa och att tandvårdens personal ska inte i den dagliga verksamheten ställas inför otydligheter och moraliska dilemman orsakade av lagstiftningen. I den här frågan finns det stora risker att så inte blir fallet.

Vi har redan tidigare skrivit under flera artiklar i frågan tillsammans med andra förbund inom Saco. Vi har styrelsemöte i Tandläkarförbundets styrelse nu på måndag och kommer att diskutera frågan vidare. Det här är en av många aktuella frågor för tandvården just nu.

1 september 2023